

PIH: Podatek od cukru nieprzydatny do realizacji celów prozdrowotnych

data aktualizacji: 2020.01.15

Polska Izba Handlu w ramach konsultacji społecznych przesłała do Ministerstwa Zdrowia „Stanowisko w sprawie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów”. Eksperti PIH odnoszą się do projektu wprowadzenia opłaty od napojów z dodatkiem substancji słodzących lub aktywnych. Zarzucają projektodawcy naruszenie standardów proporcjonalności, nieadekwatność konstrukcji opłaty do celu ustawy, brak staranności legislacyjnej i liczne niejasności. Uważają też, że nowe prawo podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

W wielostronicowym dokumencie eksperci Polskiej Izby Handlu wyliczają mnóstwo błędów, jakie ich zdaniem zawiera projekt ustawy „o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów”, w części dotyczącej opłaty od napojów z dodatkiem substancji słodzących lub aktywnych.

Naruszenie konstytucyjnych standardów proporcjonalności

Eksperti PIH podkreślają, że deklarowanym celem wprowadzenia tych przepisów jest ochrona zdrowia, profilaktyka chorób rozwijających się na tle wadliwego żywienia i zwalczanie otyłości. Ich zdaniem, środki realizacji tego celu mają charakter fiskalny, a istota opłaty sprowadza się do obciążenia producentów, importerów i nabywców nową daniną. Poza zastrzeżeniem, że wpływy z opłaty mają stanowić w 98 proc. przychód budżetu Narodowego Funduszu Zdrowia, projekt nie przewiduje żadnych innych środków realizacji wskazanego celu.

„W ocenie Izby istnieją inne, mniej dolegliwe dla przedsiębiorców, środki jego osiągnięcia. Realizację tak sformułowanego celu, związaną z mniejszymi obciążeniami finansowymi, organizacyjnymi i technicznymi dla przedsiębiorców, umożliwiają inne działania, w tym działania pozaprawne związane z kształtowaniem odpowiednich postaw prozdrowotnych i zmianą modelu konsumpcji, w tym kampanie edukacyjne i akcje informacyjne. Jeżeli nawet uznać, że w celu jego realizacji niezbędna jest interwencja prawodawcza, to – zgodnie z konstytucyjnymi zasadami subsydiarności i proporcjonalności – powinna ona bazować na istniejących już mechanizmach prawnych, w tym obowiązujących instrumentach fiskalnych, zamiast kreować nowe.” – czytamy w dokumencie.

Nieadekwatność projektowanej konstrukcji opłaty do celu ustawy

Polska Izba Handlu zwraca uwagę, że wysokość opłaty od napojów z dodatkiem substancji słodzących jest uzależniona wyłącznie od liczby dodanych substancji. Wynosi odpowiednio 0,70 zł od każdego litra w przypadku dodatku jednej substancji i 0,80 zł - w przypadku dodatku więcej niż jednej substancji. Konstrukcja opłaty abstrahuje zarówno od zawartości substancji w napoju, jak i rodzaju tej substancji.

„W rezultacie dochodzi do zrównania obciążeń nakładanych na napoje o różnej kaloryczności (ze względu na zawartość substancji słodzących) i szkodliwości dla zdrowia (ze względu na rodzaj tych substancji, w szczególności różnicę w ich kaloryczności). Opłata będzie więc obciążała w takiej samej wysokości napoje o niskiej kaloryczności lub zawartości substancji słodzących, jak i napoje o wysokiej kaloryczności i wysokiej zawartości substancji słodzących. Z perspektywy celu projektowanej ustawy, którym – zgodnie z uzasadnieniem – jest ochrona zdrowia i zwalczanie otyłości, konstrukcję taką należy uznać za całkowicie nieprzydatną do jego realizacji.” – czytamy dalej.

PIH wylicza następnie, że projekt ustawy nie przewiduje progu zawartości substancji, poniżej którego opłata nie jest naliczana. To istotna luka, ponieważ opłatą objęta jest każda, najmniejsza nawet, zawartość substancji słodzącej. Ponadto projektodawcy nie uwzględniają, zdaniem PIH, wysiłków tych producentów, którzy ograniczają kaloryczność produktów, przez odpowiedni dobór substancji słodzących i zmniejszenie ich zawartości w produkcie, a taka reformulacja sprzyja realizacji celów deklarowanych przez ustawodawców. Przeciwnie – projekt obciąża tego rodzaju zdrowsze napoje taką samą lub nawet wyższą opłatą, co napoje o większej szkodliwości.

Niejasny zakres obowiązku - pojęcia i zwroty niedookreślone

Eksperti PIH zarzucają ponadto projektodawcy, że posługuje się niezdefiniowanymi pojęciami nieostrymi takimi jak „napój”, „dodatek substancji”, „substancja występująca [w napoju] naturalnie”. Wskazuje też, że opłacie nie podlegają napoje objęte podatkiem akcyzowym, bez doprecyzowania, jakie to napoje. Zdaniem PIH, brak jednoznacznego zdefiniowania tych pojęć w ustawie powoduje, że

przyszli adresaci nowej regulacji są pozbawieni możliwości jednoznacznego określenia zakresu nowych obowiązków.

„Działanie takie należy uznać za sprzeczne z wywodzonymi z art. 2 Konstytucji RP zasadami prawidłowej legislacji. Zwłaszcza, że rodzi to ryzyko rozbieżności w interpretacji przepisów przez ich adresatów i organy uprawnione do egzekwowania nowych obowiązków. Tymczasem, jak słusznie wskazuje Naczelny Sąd Administracyjny, jeżeli przepis inaczej rozumie sąd, inaczej podatnik, a jeszcze inaczej organ podatkowy, to taki przepis nie powinien zostać w obrocie prawnym. Takie stanowienie przepisów podatkowych jest wyrazem arogancji ustawodawcy wobec podatnika, będącego adresatem normy prawnej” – kontynuuje Polska Izba Handlu.

PIH apeluje do ministerstwa o uzupełnienie uzasadnienia projektu przez dołączenie projektów wszystkich wymaganych aktów wykonawczych i ponowne przeprowadzenie konsultacji publicznych, z uwzględnieniem ich treści. „W przeciwnym razie należy uznać, że konsultacje publiczne prowadzone nad projektem w obecnym kształcie mają w istocie charakter pozorny” – czytamy.

Konieczność notyfikacji w Komisji Europejskiej

Izba stoi na stanowisku, że projektowane przepisy mają charakter techniczny i w związku z tym powinny być notyfikowane w KE.

„Niezależnie od oceny poszczególnych rozwiązań zawartych w projekcie ustawy, należy zwrócić uwagę na wątpliwości co do jego zgodności z konstytucyjnymi standardami stanowienia prawa daninowego, prawidłowej legislacji, pewności prawa i zaufania obywatela do państwa, a także na charakter zawartych w nim przepisów, które – zdaniem Izby – stanowią przepisy techniczne, co uzasadnia konieczność ich notyfikacji Komisji Europejskiej przed rozpoczęciem dalszych prac legislacyjnych.” – podsumowują autorzy stanowiska.

Źródło: <https://www.wiadomoscihandlowe.pl/artykuly/pih-podatek-od-cukru-nieprzydatny-do-realizacji-ce,60088>